

Lääkäri Juha Hänninen: EUTANASIA ON IHMISOIKEUS



RISTO K. JÄRVINEN

Juha Hänninen, 72, toimi saattohoitoon erikoistuneen Terhokodin johtajana 1993-2017. Nyt hän on julkaissut kirjan ”Päästä mut pois – Tietoa ja ajatuksia hyvästä kuolemasta”. Hän myös on ensimmäinen allekirjoittaja 29.5.2024 eduskunnalle luovutetussa kansalaisa-

loitteessa, jonka mukaan Suomeen on säädettävä laki, joka mahdollistaa eutanasian ja lääkäriavusteisen itsemurhan. Hänninen toivoo, että aloite tulee eduskunnan käsiteltäväksi kuluvana keväänä. Vapaa Ajattelija haastatteli häntä helmikuussa.

Hei! Mitä kuuluu?

Kiitos, hyvää. Aioin mennä luistelemaan, mutta sitten alkoi sataa lunta.

Täällä kotona Vantaan Heidehofin lähistöllä on paljon kenttiä, mutta lumessa luistelemiseen ei löytynyt fiilistä. Onneksi on sulkapallo.

Miten tuore kirjasi on otettu vastaan?

Ensimmäinen 300 kappaleen painos on mennyt ja toiset 200 kirjaa on tulossa. Helsingin Sanomat teki koko sivun jutun kirjan ajatuksista. Keväällä lähdän kiertämään kirjastoja kirjan kanssa.

Olet kirjoittanut useita kirjoja eutanasiasta. Miksi halusit kirjoittaa vielä yhden, oliko jotain jäänyt kertomatta?

Pohdin kirjassani ennen kaikkea uskonnollisen ajattelun suhdetta eutanasiakantoihin. Toinen keskeinen ajatus on kielenkäytön merkitys eutanasiadebatissa. Kolmas on lääkäreiden ja Lääkäriliiton roolin pohdinta.

Miksi päätit tällä kertaa julkaista joukkorahoituksella?

Ensin ei löytynyt kustantajaa, ja kun kirjasta oli neljäs tai viides versio kirjoitettuna, julkaiseminen kustantajan kautta olisi venynyt ensi vuoteen. Halusin kirjan ulos ennen eduskunnan kansalaisaloitteen käsittelyä tänä keväänä.

Mikä on kirjan pääsanoma?

Eutanasiasta ei ole löydettävissä yksimielisyyttä. Tämän vuoksi pitäisi löytää yhteiskunnallisen sietämisen reitti eutanasian hyväksymiseen.

Kirjassa on komeita Juha S. Kalliolahden mustavalkoisia valokuvia metsän puista ja kauniita eutanasiaan liittyviä runojasi. Runoiletko enemmänkin?

Kirjoitan runoja sporadisesti eli silloin tällöin. Eilen kävin katsomassa Pentti Saarikoskesta kertovan näytelmän. Saarikoski on yksi suosikkini. Toinen on Eeva Kilpi.

Kirkko ja Lääkäriliitto vastustavat

Miksi eutanasia pitäisi sallia lailla?

Inhimillinen kärsimys on toisinaan sietämätöntä. On kestävämpiä, ettei ih-



miisiä voi pelastaa siltä. Eutanasia liittyy myös autonomiaan ja ihmisoikeuksiin. Ihmisellä pitää olla oikeus itse päättää, milloin haluaa kuolla.

Mitä uhkakuvia eutanasian sallimisesta voisi seurata?

Kun se tehdään hyvällä lainsäädännöllä ja valvonnalla, en näe ongelmia.

Ketkä vastustavat eutanasian laillistamista ja miksi?

On globaali ilmiö, että erityisesti palliatiivisen erityisalueen lääkärit vastustavat eutanasiaa. Myös Lääkäriliitto Suomessa vastustaa sitä, että lääkärit veloitettaisiin tekemään toimenpiteitä, joiden ensisijaisena tarkoituksena on joututtaa potilaan kuolemaa. Liiton mukaan palliatiivisen hoidon toteutumisen puutteita ei pidä ratkaista eutanasialla tai lääkäriavusteisella itsemurhalla. Itse hoidin niin paljon vaikeita kuolemia Terhokodissa ja näin niin paljon kärsimystä, että aloin ajatella toisin.

Uskonnollisilla ihmisillä, etenkin fundamentalistilahkolaisilla, kuolema on asia, josta ihminen ei voi päättää: elämä on lahja Jumalalta, eikä sitä voi antaa pois. Kirkolla on kuitenkin paljon myös hyvää ja humaania toimintaa. Humanistis-kristilliset ovat ilmaisseet, että myös eutanasia kuuluu lähimmäisenrakkauden piiriin.

Mikä on suhteesi uskontoon?

Oma suhteeni jumaluuteen on epämääräinen. Minulla ei ole aktiivista suhdetta uskontoon. En osallistu uskonnollisiin tapahtumiin enkä rituaaleihin, mutta en myöskään pysty ajattelussani täysin poissulkemaan sitä, että olisi olemassa jokin yliluonnollinen voima.

Oman kuoleman edessä varmasti helpottaa ja lohduttaa, jos pystyy uskomään ja luottamaan siihen, että on jokin korkeampi voima. Luulen, että juuri kuolemanpelon takia uskonnot ovat syntyneet. Kaikissa saattohoitokodeissa on sairaalapappi ja niissä vietetään uskonnollisia juhlapäiviä. Hoitajien parissa ei vallitse vahva uskonnollisuus, mutta saattohoitokodeissa on tiettyjä arvoja, jotka ovat samankaltaisia uskontojen arvojen kanssa: ihmisten kunnioittaminen ja kuunteleminen, hyvän tekeminen. Terho-säätiöllä ei ole eutanasiaan positiivista eikä kielteistä kantaa.

Suomalaiset kannattavat eutanasian laillistamista?

Kyllä. Eutanasian laillistamista kannattaa neljä viidestä suomalaisesta.

Eutanasiaa koskevia laki- tai kansalaisaloitteita on Suomessa tehty vuodesta 1996 alkaen useita, mutta ne eivät ole toistaiseksi johtaneet lainmuutoksiin. Tämä johtuu siitä, että eutanasia on iso yhteiskunnallis-eettinen kysymys, johon voi olla tuskallista muodostaa kantaa. Kirkon ja Lääkäriliiton vastustus ovat olleet merkittäviä esteitä.

Mitä arvelet, että eutanasia-aloitteelle käy eduskunnassa keväällä?

Saa nähdä käsitteleekeä eduskunta kansalaisaloitetta lainkaan vai antaako ajan kulua niin, että aloite raukeaa. Jos käsittelee, uskon että eduskunnan suuren salin enemmistö kannattaa aloitetta. Hallituksessa oleva Kristillisdemokraattinen puolue on kuitenkin jo ennakkoon ilmaissut, ettei lähde selvittämään tällaista lainsäädäntöä. Asia saattaa siis lykkääntyä.

”Näin monta ikävää tapaa kuolla”

Voitko mainita henkilöitä, jotka ovat toimineet näkyvästi eutanasian sallimisen puolesta?

Juha Hänninen (heb), Stefan Wallin, Pirkko Lahti, Esko Valtaoja, Vesa Kallionpää ja eduskunnassa mm. Timo Heinonen, Bella Forsgren ja Maaret Castrén. Ilkka Taipaleen kanssa olen puhunut enemmänkin asiasta. Kuulume kumpikin Lääkäriliiton valtuuskuntaan ja tapaamme vähintään pari kertaa vuodessa. Ajamme eutanasia-asiaa liiton sisällä, mutta olemme aika yksin.

Kerro ”Oikeus arvokkaaseen kuolemaan” -yhdistyksestä.

Yhdistys on ollut olemassa yli 30 vuotta. Se syntyi edistämään eutanasian ja kaiken kuolinavun laillistamista. Myöskin saattohoidon edistäminen kuuluu yhdistyksen toimenkuvaan. Jäseniä on noin 450. Itse tulin mukaan viitisen vuotta sitten. Tällä hetkellä toimin viimeistä kautta puheenjohtajana. Pesti päättyy keväällä, vuosikokous valitsee uuden hallituksen ja puheenjohtajan.

Onko Vapaa-ajattelijat tuttu?

Olen ollut kerran puhumassa teidän tilaisuudessanne ja kerran kirjoittanut lehteenne. Tunnen ja tiedän vapaa-ajattelijoiden keskeiset ajatukset.

Olet nähnyt paljon kuolemaa. Onko jokin tapaus vaikuttanut sinuun erityisesti?

Moni kuolema on vaikuttanut, mutta

en voi mainita yhtä erillistä. Pelkästään massa, näkemieni kuolemien määrä, on tehnyt vaikutuksen. Koska Terhokoti hoitaa kaikkein vaikeimmin oireilevia ihmisiä pääkaupunkiseudulla, kohtasin siellä lukuisia hankalia tilanteita. Opin, miten monella ikävällä tavalla täältä voi lähteä. Korostan kuitenkin, että ylivoimaisesti suurin osa kuolemista oli vähäoireisia ja rauhallisia.

Pelkäätkö itse kuolemaa?

Kuolema on outo juttu, koska se päättää olemassaolon ja maailman havainnoinnin. Kuolema on henkilökohtainen maailmanloppu. Kaiken katoaminen tuntuu absurdilta. Onhan se aika pelottavaa.

Väheneekö kuolemanpelko vanhetessa?

Kun iän myötä oma toimintakyky pikkuhiljaa vähenee, myös kiinnittyminen elämään vähenee. Ei ikääntyminen kuolemanpelkoa kokonaan poista, mutta vähentää sitä. Samoin se, kun saa lapset turvallisesti maailmalle ja tietää, etteivät he enää ole niin riippuvaisia sinusta.

Mitä toivot, että kansalainen ymmärtäisi eutanasiasta paremmin tämän haastattelun ja kirjan lukemisen jälkeen?

Toivon, että hän pyrkisi ajattelemaan itse. Kirja ei anna ymmärrystä vaan pikemmin sen tarkoitus on saada jokainen pohtimaan asioita omassa päässään.

”Päästä mut pois”-kirjaa voi tilata suoraan kirjoittajalta: hannisenjuha@gmail.com. Postitus kotiin 33,50 €.

Olen ollut tässä viikon seurannut rintakehän liikettä ja ääniä joita synnyttät miksi et jo kuole ja heti ajatuksen synnyttä kauhua, häpeää, syyllisyys en jaksaisi enää nukahdella tuolissa käväistä tupakalla pihalla peläten että lopetat hengittämisen juuri silloin kun en ole paikalla etkö vois jo kuolla säälistä minua kohtaan itseäsi kohtaan

Juha Hänninen

